

**Zarządzenie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy**

z dnia 29 listopada 2016 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2015 r., poz. 1651, 1936, 2171 oraz z 2016 r. poz. 422) zarządza się co następuje.

§ 1. 1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038, zwanego dalej „obszarem Natura 2000”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar Natura 2000.

§ 2. Opis granic obszaru Natura 2000, w postaci współrzędnych punktów ich załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru Natura 2000 stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Cele działań ochronnych określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w
Bydgoszczy
Regionalny Konserwator
Przyrody w Bydgoszczy

Marek Machnikowski

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Marek Machnikowski
Regionalny Konserwator Przyrody
Bydgoszczy

Załączniki do zarządzenia Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
z dnia 29 listopada 2016 r.

Załącznik nr 1

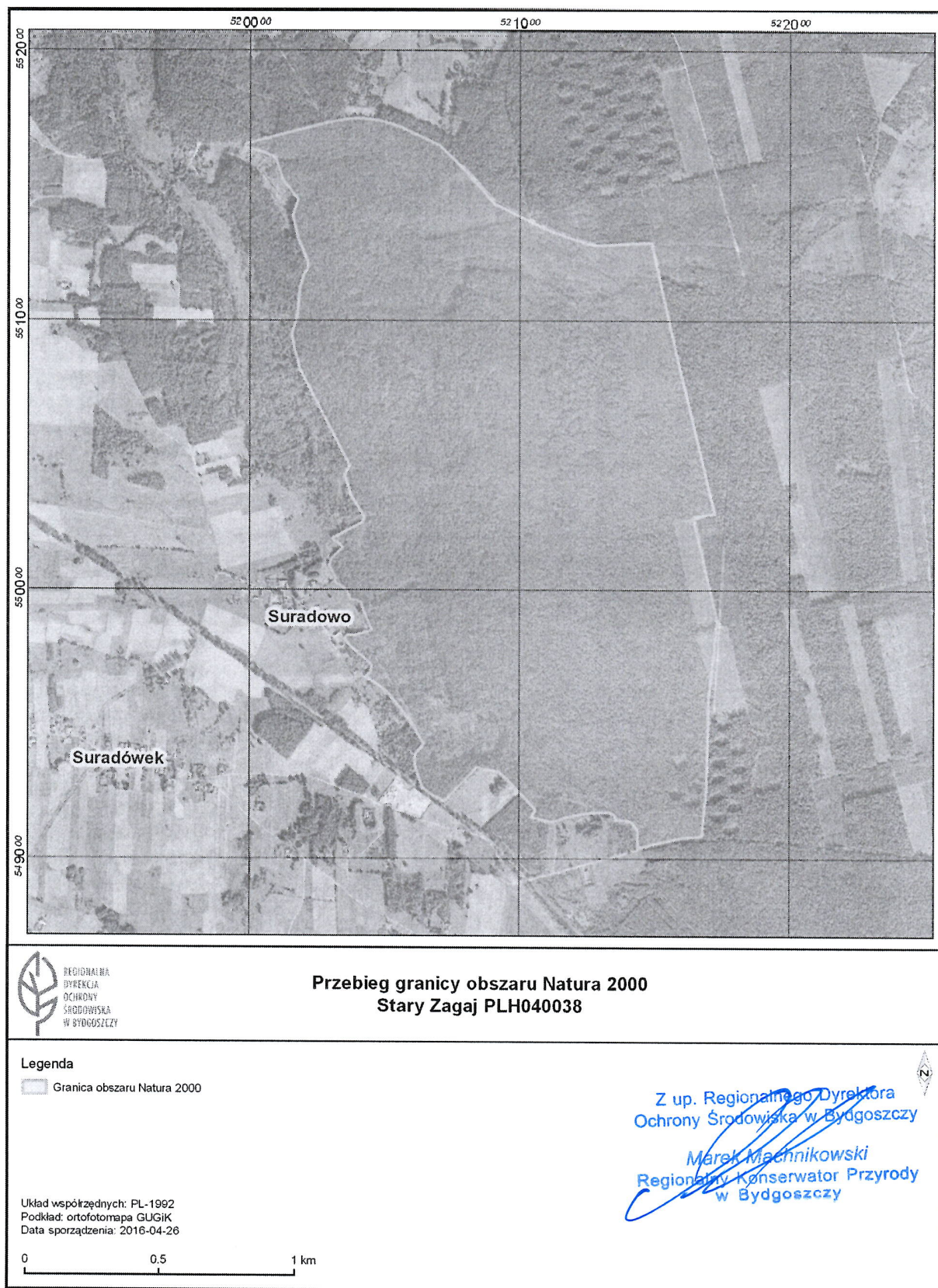
Opis granic obszaru Natura 2000 w postaci geograficznych punktów ich załamania

Granice obszaru Natura 2000 opisuje warstwa wektorowa shp obejmująca współrzędne punktów załamania granic, które posiadają następujące wartości w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992:

nr	x	y	nr	x	y	nr	x	y	nr	x	y
1	551286,91	521249,18	38	549297,12	520621,89	75	550292,49	520404,36	112	551336,76	521107,74
2	551281,00	521277,61	39	549341,76	520607,00	76	550348,95	520368,91	113	551316,85	521160,85
3	551282,11	521328,58	40	549384,65	520607,00	77	550424,44	520344,62	114	551286,91	521249,18
4	551286,17	521386,92	41	549423,93	520638,49	78	550459,89	520363,66			
5	551289,86	521492,91	42	549509,77	520589,25	79	550813,22	520180,95			
6	551169,97	521520,05	43	549545,72	520559,71	80	550895,81	520158,18			
7	550869,72	521588,70	44	549608,25	520510,47	81	550952,27	520148,98			
8	550282,09	521728,45	45	549635,98	520477,24	82	551014,64	520168,68			
9	550265,92	521650,16	46	549659,62	520442,44	83	551122,31	520178,53			
10	549880,25	521738,14	47	549673,41	520422,75	84	551171,54	520194,28			
11	549597,20	521706,78	48	549695,73	520443,75	85	551191,89	520208,07			
12	549261,99	521699,58	49	549714,11	520446,38	86	551214,98	520207,02			
13	549211,67	521694,96	50	549749,56	520410,93	87	551297,59	520171,96			
14	549078,14	521681,90	51	549783,66	520369,52	88	551384,91	520152,27			
15	549072,32	521606,34	52	549817,84	520343,97	89	551442,02	520171,31			
16	549057,06	521539,37	53	549835,56	520359,72	90	551510,23	520117,78			
17	549033,43	521435,97	54	549833,59	520387,95	91	551531,96	520108,28			
18	549102,85	521435,48	55	549850,58	520446,07	92	551556,24	520101,62			
19	549129,22	521416,61	56	549864,45	520439,82	93	551595,64	520089,90			
20	549134,28	521404,92	57	549928,13	520413,56	94	551616,65	520043,29			
21	549138,79	521352,27	58	549950,45	520406,99	95	551629,78	519991,42			
22	549157,81	521350,44	59	549957,01	520389,26	96	551635,66	519975,81			
23	549165,36	521332,97	60	549959,63	520370,87	97	551655,39	519980,26			
24	549163,41	521265,12	61	549995,09	520353,16	98	551684,58	520089,28			
25	549150,88	521194,40	62	550015,19	520327,00	99	551734,11	520274,27			
26	549128,78	521123,41	63	550027,26	520305,89	100	551749,62	520355,15			
27	549145,16	521054,59	64	550041,70	520313,03	101	551752,57	520412,39			
28	549149,19	521037,67	65	550054,41	520306,33	102	551745,93	520468,52			
29	549178,95	521056,05	66	550087,66	520288,82	103	551731,16	520526,86			
30	549239,35	521000,03	67	550117,86	520296,70	104	551716,75	520566,38			
31	549275,41	520962,97	68	550145,82	520326,29	105	551705,31	520585,58			
32	549316,38	520921,25	69	550157,25	520336,74	106	551658,97	520687,88			
33	549323,37	520864,78	70	550167,09	520329,52	107	551648,81	520704,86			
34	549332,13	520846,85	71	550176,29	520313,11	108	551594,76	520762,97			
35	549204,33	520721,67	72	550192,04	520297,35	109	551432,04	520909,07			
36	549227,97	520677,91	73	550255,07	520415,52	110	551375,91	521024,29			
37	549256,85	520635,89	74	550272,79	520418,81	111	551351,90	521073,77			

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Marek Machnikowski
Regionalny Konserwator Przyrody
w Bydgoszczy

Mapa obszaru Natura 2000

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000

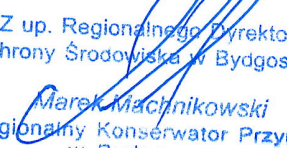
Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
1.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	X brak zagrożeń i nacisków	B02.02 Wycinka lasu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew I01 Nierodzone gatunki zaborcze	Użytkowanie gospodarcze lasu może prowadzić do tymczasowego pogorszenia się stanu siedliska oraz zmniejsza szanse na obecność martwego drewna wielkowymiarowego. Stwierdzono obecność gatunków obcych w drzewostanie i podszycie. Gatunki te nie odnawiają się, a ich udział nie przekracza 1%.
2.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	X brak zagrożeń i nacisków	B02.02 Wycinka lasu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew I01 Nierodzone gatunki zaborcze	Użytkowanie gospodarcze lasu może prowadzić do tymczasowego pogorszenia się stanu siedliska, zmniejsza również szanse na obecność martwego drewna wielkowymiarowego. Stwierdzono stanowisko gatunku obcego - uczepek amerykański <i>Bidens frondosa</i> - obecnie nie zniekształca siedliska i nie rozprzestrzenia się.
3.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	I01 Nierodzone gatunki zaborcze	B02.02 Wycinka lasu I01 Nierodzone gatunki zaborcze	Użytkowanie gospodarcze lasu może prowadzić do tymczasowego pogorszenia się stanu siedliska, zmniejsza także szanse na obecność martwego drewna wielkowymiarowego.
4.	*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	I01 Nierodzone gatunki zaborcze I02 Problematyczne gatunki rodzime		Występowanie roślin obcych ekologicznie w warstwach drzewostanu, podszyciu i runa tj. drzew

		K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	takich jak topola osika <i>Populus tremula</i> , brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> , klon pospolity <i>Acer platanoides</i> i krzewów takich jak śliwa wiśniowa <i>Prunus cerasifera</i> , a w runie siewek grabu pospolitego <i>Carpinus betulus</i> . Liczne stanowiska czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> w podszybie i w runie. Nadmierne zacinienie dna lasu przez korony drzew i podszyt.
--	--	---	--

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Marek Machnikowski
Regionalny Konservator Przyrody
w Bydgoszczy

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony (U1) oraz dotychczasowej powierzchni siedliska (219,43 ha).
2.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony (U1) oraz dotychczasowej powierzchni siedliska (1,97 ha).
3.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony (U1) oraz dotychczasowej powierzchni siedliska (2,95 ha).
4.	*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	Utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony (U1) oraz dotychczasowej powierzchni siedliska (1,1 ha).

 Z up. Regionalnego Dyrektora
 Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
 Marek Machnikowski
 Regionalny Konserwator Przyrody
 w Bydgoszczy

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

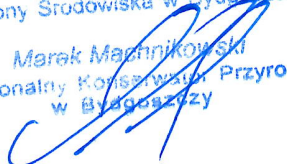
Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania.				
1.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedlisk (za wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego).	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Głębozec, oddz. 204d, 204h	Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, a w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
2.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedliska. Pozostawienie płatów siedliska bez zabiegów gospodarczych (za wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego).	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Głębozec, oddz. 204d, leśnictwo Huta oddz. 233a, 233c	Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, a w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
3.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Skuteczne, sukcesywne usuwanie robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> np. w ramach cięć pielęgnacyjnych.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Huta, oddz. 233a, 238f Gmina Lipno, obręb ewid. Piątki, dz. nr	Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno.

			185/4. Działanie zaplanowane łącznie na pow. ok. 1 ha.	Na gruntach prywatnych właściciel lub zarządca nieruchomości, na podstawie porozumienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.
4.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedlisk (za wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego). Wyłączenie z użytkowania rębnych płatów siedliska.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Huta, oddz. 233a, 233f, 238f	Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, a w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
5.	*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	Sukcesywne eliminowanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie w drzewostanie i w warstwie krzewów.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Głębozeczek, oddz. 207k	Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, a w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
6.	*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	Rozluźnienie zwarcia drzewostanu w granicach 50-60% oraz podszytu. Utrzymywanie przerywanego zwarcia.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Głębozeczek, oddz. 207k	Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno na podstawie przepisów z zakresu ochrony środowiska, a w przypadku braku tych przepisów na

				podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.				
1.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Głębocek, oddz. 204h. GUID C280 Współrzędne transektu: zdj. 1 N 52° 49' 37,3 E 19° 18' 16,0" zdj. 2 N 52° 49' 36,9 E 19° 18' 14,7" zdj. 3 N 52° 49' 37,5 E 19° 18' 12,8"	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
2.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Huta, oddz. 233c. Gmina Lipno, GUID C280 Współrzędne transektu: zdj. 1 N 52° 48' 41,56" E 19° 18' 48,9" zdj. 2 N 52° 48' 40,88" E 19° 18' 46,02" zdj. 3 N 52° 48' 41,02" E 19° 18' 44,41"	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
3.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Huta, oddz. 233a, 238f. Gmina Lipno, obręb ewid. Piątki, dz. nr 185/4. GUID C086 Współrzędne transektu: zdj. 1 N 52° 48' 27,08" E 19° 19' 12,08" zdj. 2	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

			N 52° 48' 27,88" E 19° 18' 12,57" zdj. 3 N 52° 48' 29,18" E 19° 19' 14,56"	
4.	*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Skrwilno, leśnictwo Głębozeczek, oddz. 207k. GUID 3611 Współrzędne transektu: zdj. 1 N 52° 49' 30,37" E 19° 19' 9,68" zdj. 2 N 52° 49' 28,6" E 19° 19' 17,29" zdj. 3 N 52° 49' 20,4" E 19° 19' 12,3"	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.				
Nie przewiduje się.				

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Marek Machnikowski
Regionalny Konserwator Przyrody
w Bydgoszczy

UZASADNIENIE

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 jest dokumentem planistycznym sporządzanym przez sprawującego nadzór nad obszarem na okres 10 lat, w celu ochrony przedmiotów ochrony znajdujących się w jego obrębie. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan ten zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy.

Plan zadań ochronnych sporządzono na podstawie dokumentacji opracowanej przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, Al. prof. S. Kaliskiego 7, 85-796 Bydgoszcz w ramach projektu nr POIS.05.03.00-00-285/10 – „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000 na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013.

Informacje zgromadzone na potrzeby niniejszego planu zadań ochronnych są wystarczające dla prawidłowego zaplanowania działań ochronnych, w tym ewentualnych wskazań w zakresie uzupełnienia stanu wiedzy, będących podstawą do uszczegółowienia zadań ochronnych. Mając powyższe na uwadze nie stwierdzono potrzeby sporządzania planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.

Analiza dokumentów planistycznych, w tym miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykazała, że zapisy w nich zawarte nie stanowią zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. W związku z powyższym nie stwierdzono potrzeby określania wskazań dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych do dokumentów, o których mowa w art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Obszar Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 o pow. 307,5 ha w blisko 99 % pozostaje pod zarządem Nadleśnictwa Skrwilno, dla którego obowiązuje Plan Urządzenia Lasu na lata 2016-2025. Część ww. obszaru stanowi rezerwat przyrody Stary Zagaj o pow. 131.31 ha. Dla rezerwatu przyrody ustanowiono zadania ochronne obowiązujące na okres 3 lat od dnia 28 kwietnia 2014 roku.

W rezerwacie ustanowiono ochronę czynną w dawnym oddziale 176c, obecnie oddział 208f, a na pozostałej części rezerwatu ustanowiono ochronę ścisłą.

Kompletna dokumentacja do planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 została przekazana Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przez wykonawcę w II kwartale 2016 roku. W dniu 18 lipca 2016 r. przeprowadzono wizję terenową w obszarze Natura 2000. W wizji udział wzięli: wykonawca dokumentacji, zarządca terenu - przedstawiciel Nadleśnictwa Skrwilno oraz przedstawiciel RDOŚ w Bydgoszczy. W trakcie wizji wizualnie oceniono stan zachowania siedlisk przyrodniczych, w tym zasoby martwego drewna na płatach siedlisk, ustalono ewentualne zagrożenia istniejące i potencjalne, określono potrzebę i zakres realizacji działań ochronnych.

W obszarze ustalono następujące przedmioty ochrony:

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) 9170, podtyp 9170-2 grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*. Zajmuje on większość powierzchni obszaru. Drzewostan miejscami zniekształcony sztucznie wprowadzoną sosną *Pinus sylvestris*, co jednak nie wpływa na charakter siedliska. Warstwa zielna osiąga optymalne pokrycie wiosną, w wyniku rozwoju geofitów wczesnowiosennych. Dominuje zawilec gajowy *Anemone nemorosa*. Latem pokrycie tej warstwy jest niewielkie i osiąga średnią wartość około 15%. Zaznacza się obecność gatunków obcych, jednak ich udział nie stanowi obecnie zagrożenia. W większości jest to typowa postać grodu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum typicum*. Płaty położone po stronie wschodniej są silnie przesuszone, z ubogim runem i niewielkim udziałem gatunków charakterystycznych. Nawiązują do postaci wysokiej grodu – *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum*. Drzewostan zwykle dwuwarstwowy, obecne są naturalne odnowienia gatunków drzew. Zaobserwowano runo z dużym udziałem geofitów wczesnowiosennych. Obecność gatunków obcych jest znikoma. Przy zachowaniu obecnych warunków siedliskowych i prowadzeniu gospodarki leśnej na dotychczasowych zasadach zgodnie z wymaganiami dla siedliska, aktualnie nie wskazano zagrożeń prowadzących do zniekształcenia siedliska (załącznik nr 3). Za zagrożenia potencjalne uznano wycinanie lasu, usuwanie martwych i umierających drzew, występowanie nierodzimych gatunków zaborczych, gdyż użytkowanie gospodarcze lasu może prowadzić do tymczasowego pogorszenia się stanu siedliska oraz zmniejsza szansę na obecność martwego drewna wielk wymiarowego (faza odnowienia lub przebudowy drzewostanów i związany z tym naturalnie niski udział martwego drewna wielk wymiarowego). Stwierdzono obecność gatunków obcych w drzewostanie i podszyciu. Gatunki te nie odnawiają się, a ich udział nie przekracza 1%. Powierzchnia grodu subkontynentalnego w obszarze jest znaczna, wynosi 219,43 ha, co stanowi około 70%

powierzchni obszaru.

Stwierdzono występowanie dwóch podtypów siedliska łągów jesionowo-olszowych 91E0*. Są to 91E0-3 niżowy łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum* i 91E0-5 podgórski łąg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum*. Pierwszy z nich rozwija się w sąsiedztwie naturalnych cieków wodnych. Zanotowano 12 płatów tego siedliska. Drugi podtyp stwierdzono w południowej części obszaru. Jego obecność związana jest z ekosystemami źródliskowymi – miejscami wsięku i wypływu wód gruntowych w miejscu przecięcia poziomów wodonośnych. Zajmuje on mozaikę wysp drzew i przepływających strumieni. Jest to niżowa postać siedliska, charakteryzująca się mniejszym udziałem gatunków charakterystycznych niż postać górską.

W przypadku podtypu 91E0-3 niżowy łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum* w części płatów występuje stosunkowo młody drzewostan olszowy. Płaty 91E0-5 podgórski łąg jesionowy zajmują zwykle niewielkie powierzchnie. Wykształcają się w kadłubowej postaci.

Za zagrożenie potencjalne uznano wycinanie lasu, gdyż użytkowanie gospodarcze lasu może prowadzić do tymczasowego pogorszenia się stanu siedliska oraz zmniejsza szanse na obecność martwego drewna wielkowymiarowego. Należy jednak zaznaczyć, że ww. siedlisku nie zaplanowano cięć rębnych i pielęgnacyjnych. Powierzchnia zajmowana przez siedlisko w granicach obszaru stanowi jego znikomą część - 1,97 ha.

Stwierdzono występowanie siedliska łągu wiązowo-jesionowego *Ficario-Ulmetum*. Zweryfikowano podtyp 91F0-2 łąg wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum*. Rozwija się on w sąsiedztwie strumieni i niewielkich nisz źródliskowych. Zajmuje zwykle płaskie powierzchnie. Płaty siedliska zlokalizowane są głównie w części południowej obszaru. Charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą pionową. Drzewostan budowany jest przez dęby, wiąz i jesion, w runie wiosennym dominuje ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*. Runo jest wykształcone typowo. Drzewostan budowany jest przez gatunki typowe dla tego typu siedliska. Obecne gatunki inwazyjne: robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* i czeremcha amerykańska *Padus serotina* występują w drzewostanie, podszycie i runie.

Stwierdzono obecność siedliska w podtypie 91I0-1 świetlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum*. Nieliczne płaty stwierdzono w północno-wschodniej części obszaru. Siedlisko to rozwija się na wyniesieniach lub na stokach. Podawane z literatury płaty położone w południowej części rezerwatu (Kępczyński, Cyzman 1995) uległy zniekształceniom.

Siedlisko cechuje się dużym udziałem gatunków charakterystycznych i ciepłolubnych. Obecność inwazyjnych gatunków obcych powoduje zniekształcenia. W niektórych płatach, niekorzystny wpływ na bogactwo gatunków światłolubnych, ma zbyt duże zwarcie warstwy drzew.

Obniżenie oceny stanu zachowania siedliska wynika z obecności gatunków obcych w części płatów i zbyt dużego zwarcia drzewostanu powodujące zubożenie warstwy zielnej.

Przekształcenia w siedlisku związane są głównie ze zmianą składu gatunkowego runa i zmniejszaniem się udziału gatunków ciepłolubnych. Spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: naturalne odnowienie, obce gatunki inwazyjne oraz pionową strukturę roślinności. Głównym zagrożeniem jest słabe odnawianie się drzewostanów dębowych, nadmierne zwarcie podszytu, neofityzacja, wycofywanie się gatunków ciepłolubnych i przekształcanie się siedliska w kierunku zbiorowisk łąkowych. Realizacja działań ochronnych ma przyczynić się do zwiększenia dopływu światła do dolnych warstw siedliska w celu utrzymania struktury warstwy zielnej charakterystycznej dla dąbrów, ograniczenia występowania gatunków nierodzimych takich jak: czeremcha amerykańska *Padus serotina* oraz ekologicznie niepożądanych w warstwie podszytu i runa.

W związku z ustalonymi celami działań ochronnych zaplanowano monitoring określonych wskaźników na wybranych płatach siedlisk. Ponadto wszystkie siedliska i gatunki będące przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 objęte zostały monitoringiem stanu ochrony, którego częstotliwość oraz zakres dostosowano do biologii gatunków, trendów populacji, obserwowanych zagrożeń i nacisków, a także uwzględniając metodykę monitoringu GIOŚ, zgodnie z załącznikiem nr 5.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem znak: WPN.6320.9.2016.AM2 z dnia 09 czerwca 2016 r. poinformował o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.

W dniu 02 sierpnia 2016 r. przekazano informację o możliwości złożenia uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono przedmiotowy obszar.

Następnie obwieszczeniem znak: WPN.6320.15.2016.AM2 z dnia 04 sierpnia 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag, wniosków do przedmiotowego dokumentu.

Wymienione obwieszczenia zamieszczone były w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, na tablicy ogłoszeń oraz w prasie o zasięgu obejmującym województwo kujawsko-pomorskie (Magazyn Bydgoski Gazety Wyborczej, z dnia 15 czerwca 2016 r. i z dnia 05 sierpnia 2016 r.). Z projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 można było zapoznać się w siedzibie Regionalnej Dyrekcji

Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, a także w aktualnościach na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (<http://bydgoszcz.rdos.gov.pl/>).

Ponadto, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.), projekt planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych na Ekoportalu (nr karty: 1319/2016).

W ten sposób zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w procedurze, której przedmiotem jest sporządzenie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH040038.

W związku z udziałem społeczeństwa do projektu zarządzenia zgłoszono następujące uwagi:

Pismem z dnia 08 sierpnia 2016 r. znak: ZG.7210.7.2016 Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno przekazał uwagi w formie komentarzy do zapisów projektu planu zadań ochronnych oraz wniósł o doprecyzowanie zapisu dotyczącego ponoszenia kosztów za wykonane zabiegi oraz uwzględnienia zaplanowanych w Planie Urządzenia Lasu na lata 2016-2025 zabiegów (PUL).

Odpowiedź: Uwagi w zakresie właściwych nazw leśnictw oraz numeracji pododdziałów zostały uwzględnione. Nazwy leśnictw oraz numery oddziałów zostały poprawione zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu na lata 2016-2025 dla Nadleśnictwa.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno wskazał, że w załączniku nr 5 dla siedliska 91E0 prawdopodobnie błędnie wskazano lokalizację siedliska. Ponadto Nadleśniczy wskazał, że w oddz. 233a zaplanowano rębnię IIIA i brak jest informacji na ten temat.

Uwagę uwzględniono i wskazano pododdziały, w których zweryfikowano siedlisko tj. leśnictwo Głębocek, oddz. 204d, leśnictwo Huta oddz. 233a, 233c. W odniesieniu do braku informacji o rębni w oddz. 233a wprowadzono zapis w załączniku nr 5: Pozostawienie płatów siedliska bez zabiegów gospodarczych. Przedmiotowa rębnia IIIA zaplanowana jest w części oddziału 233a na płacie siedliska 9170. Cały pododdział zajmuje pow. 19,74 ha, a siedlisko 91E0 w oddz. 233a stanowi skraj płat w oddz. 233c.

W odpowiedzi na uwagę dotyczącą doprecyzowania zapisu dotyczącego ponoszenia kosztów, uprzejmie informuję, że uwaga została uwzględniona i zapis „Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno” został zamieniony na „Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno na podstawie przepisów z zakresu

ochrony środowiska, a w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.”. Działania ochronne zaplanowane w planie zadań ochronnych mogą być realizowane w ramach prowadzonej przez Nadleśnictwo gospodarki leśnej np. na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 5a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100, z późn. zm.) gdzie wskazano, że środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone również na ochronę przyrody w lasach realizowaną metodami gospodarki leśnej. Wycinka drzew i krzewów jest bowiem jedną z metod stosowanych w gospodarce leśnej. Innym źródłem finansowania mogą być fundusze celowe lub fundusze zewnętrzne np. w ramach projektów na rzecz ochrony przyrody.

Jednocześnie informuję, że w piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w sprawie opinii do projektu Planu Urządzenia Lasu, znak: WPN.410.11.2015.NG, z dnia 21 stycznia 2016 r. poinformowano, że dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLH04003 wyznaczonego w granicach Nadleśnictwa, sporządzany jest projekt planu zadań ochronnych (pzo). Zastrzeżono ponadto, że przedmioty ochrony, działania ochronne, obszar ich wdrażania i podmioty odpowiedzialne za wykonanie tych działań zostaną określone w stosownym zarządzeniu (akcie prawa miejscowego) w sprawie planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000, które należy uwzględnić przy realizacji zatwierdzonego Planu.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno wskazał, że na terenie obszaru Natura 2000, zgodnie z obowiązującym PUL są zaplanowane cięcia rębne na płatach siedliska grądu subkontynentalnego (9170) w oddz. 233a.

Odpowiedź: Plan zadań ochronnych nie wyklucza prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej w obszarach Natura 2000, jeśli działalność ta nie prowadzi do pogorszenia ogólnego stanu siedliska przyrodniczego. W planie zadań ochronnych przeanalizowano zaplanowane zabiegi w ramach realizacji PUL i podano, jako potencjalne zagrożenie wycinkę lasu wskazując, że „użytkowanie gospodarcze lasu może prowadzić do tymczasowego pogorszenia się stanu siedliska oraz zmniejsza szanse na obecność martwego drewna wielk wymiarowego.”. Nie uznano aby cięcia rębne wraz z odnowieniem powierzchni gatunkami właściwymi dla zbiorowiska roślinnego obniżało ogólną ocenę siedliska, poprzez okresową zmianę struktury drzewostanu na jednym z płatów siedliska (do 5% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000).

Nadleśniczy Nadleśnictwa Skrwilno wskazał, że wg posiadanych informacji siedlisko 91F0, w których zaplanowano usuwanie robinii występuje w oddz. 238f, a nie jak wskazano w oddz. 233a.

Odpowiedź: Po analizie kart ocen siedlisk oraz dokumentacji kartograficznej ustalono, że zasięg

płatów siedliska obejmuje zarówno oddz. 233a jak i 238f. W związku z powyższym oba pododdziały wskazano jako obszary realizacji działania ochronnego związanego z usuwaniem robinii.

Ponadto płaty siedliska 91F0 zweryfikowano w oddz. 233f dlatego przedmiotową lokalizację płatu uwzględniono w zarządzeniu. Płaty siedliska 91F0 zajmują niewielkie powierzchnie od kilku do kilkunastu arów w sąsiedztwie cieków i rowów. Nie przewidziano w ich obrębie cięć rębnych wynikających z obowiązującego PUL w związku z powyższym doprecyzowano zapis w załączniku nr 5 dotyczący działań ochronnych o zapis: Wyłączenie z użytkowania rębnych płatów siedliska.

W dniu 24 sierpnia 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wniósł uwagi do projektu planu zadań ochronnych tj.:

- w planie zadań ochronnych łąg wiązowo-jesionowy *Ficario-Ulmetum* (91F0), nie występuje w standardowym formularzu danych jako przedmiot ochrony;

Odpowiedź: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem znak: WPN.6323.80.2016.DG z dnia 08 września 2016 r. wystąpił z wnioskiem do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o zmianę sdf w tym zakresie przekazując dokumentację potwierdzającą potrzebę uznania siedliska łągu wiązowo-jesionowego (91F0) za przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000.

- poprawić oczywiste omyłki pisarskie i stylistykę;

Odpowiedź: Uwagi zostały uwzględnione, w tym zamieniono słowo „przerzedzenie” w punkcie 5 załącznika nr 5 na słowo „rozluźnienie”.

- osiągnięcie celów działań ochronnych nie określać warunkowo dla przedmiotów ochrony w załączniku nr 4.

Odpowiedź: Uwaga została uwzględniona, a warunki zniesiono.

- wskazać, jakie to są konieczne zabiegi z zakresu ochrony lasu;

Odpowiedź: Konieczne zabiegi ochrony lasu to takie, które mają na celu ochronę drzewostanów i pełniących przez nie funkcji w sytuacjach klęskowych (pożary, powodzie, masowe zamieranie drzewostanów na skutek czynników abiotycznych lub biotycznych). Zapis sformułowano ogólnie aby nie ograniczać ewentualnie koniecznych do podjęcia działań w sytuacjach zagrażających trwałości lasów.

- określić skuteczne metody usuwania robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*;

Odpowiedź: Wskazano możliwość usuwania robinii akacjowej np. w ramach cięć pielęgnacyjnych. Stanowiska robinii w obszarze Natura 2000 zostały zweryfikowane w płatach siedliska 91F0 i na ich skrajach. Na skutek wycięcia robinii w ramach cięć pielęgnacyjnych przewiduje się zanik form

drzewiastych i osłabienie form rozwojowych w warstwie podrostu, gdyż duże zwarcie koron drzew liściastych powinno uniemożliwić odnawianie się tego gatunku na żyznym siedlisku łągu wiązowo-jesionowego.

- uzupełnić uzasadnienie o informacje o braku wskazań do planów miejscowych (mpzp, studium itp.), informacje czy rozważono konieczność wskazania terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru, oraz umotywowanie wyżej wymienionych;

Odpowiedź: Przedmiotowa uwaga została uwzględniona, a uzasadnienie uzupełnione.

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 został przedstawiony Regionalnej Radzie Ochrony Przyrody. Członkowie Regionalnej Rady Ochrony Przyrody wnieśli uwagi dotyczące zapisów w załączniku Nr 4 dotyczące sformułowania celów działań ochronnych: „Utrzymanie obecnego niezadowalającego stanu (...)”. Zaproponowano jednocześnie zmianę, która nie wyklucza polepszenia istniejącego stanu ochrony siedliska. W związku z powyższym zapis został zmieniony na następujący „Utrzymanie co najmniej aktualnego stanu ochrony (U1) oraz dotychczasowej powierzchni siedliska (...)”. Jednocześnie wprowadzono zaproponowane zmiany stylistyczne w uzasadnieniu do zarządzenia w akapicie dotyczącym grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (9170). Zdanie: „Przy zachowaniu obecnych warunków siedliskowych i prowadzeniu gospodarki leśnej na dotychczasowych zasadach zgodnie z wymaganiami dla siedliska, nie stwierdzono występowania istniejących zagrożeń” przekształcono na zdanie „Przy zachowaniu obecnych warunków siedliskowych i prowadzeniu gospodarki leśnej na dotychczasowych zasadach zgodnie z wymaganiami dla siedliska, aktualnie nie wskazano zagrożeń prowadzących do zniekształcenia siedliska (załącznik nr 3).”

Po uwzględnieniu przedmiotowych uwag i dokonaniu w tym zakresie zmian plan zadań ochronnych został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą Nr 10/2016 z dnia 06 października 2016 roku.

W dniu 24 października 2016 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska poinformował o wprowadzeniu zmian w sdf dla obszaru Natura 2000 Stary Zagaj PLh040038, zgodnie wnioskiem przedłożonym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Projekt niniejszego zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.) został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak: WIR.IX.710.48.2016 z dnia 15 listopada 2016 r.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Marek Machnikowski
Regionalny Konserwator Przyrody
w Bydgoszczy